

Verken een plekje uit de Zwinstreek

Naam: De Vijverhoeve met Vlaamse Keet

Locatie: Cadzand Vierhonderdpolder - Provinciale weg 1

Beschrijving:

De Vijverhoeve

Hoewel deze boerderij zeker al in de zeventiende eeuw bestond, dateren de gebouwen grotendeels uit de 19^e eeuw. Het huis is opgetrokken in 1877, de schuur is gebouwd nadat de vorige in 1883 was afgebrand als gevolg van onweer. Het was een van de eerste schuren rond Cadzand met een pannendak. Het oudste en eigenlijk meest interessante gebouwtje op het erf is de 'Vlaamse keet' bij de toegang tot het erf. Het is vermoedelijk in de 18e eeuw gebouwd en is één van de laatste van die gebouwtjes die nog in West-Zeeuws-Vlaanderen te vinden zijn (een andere staat in het bos van Erasmus).

Vlaamse keten werden vooral in de 18e eeuw gebouwd om seizoenarbeiders te huisvesten die hier in het voorjaar en de zomer op het land kwamen werken. Omdat die arbeiders vooral uit Vlaanderen kwamen – maar ook wel uit Henegouwen – werden ze Vlaamse keten genoemd. Het waren meestal zeer eenvoudige gebouwtjes, niet veel meer dan vier muren en een dak. Een stookplaats was er niet in.

De arbeiders kregen voedsel van de boerin en brood kochten ze vaak bij bakkers in het dorp. Verwarming werd ook niet nodig gevonden, want ze waren er toch maar van eind april tot eind augustus. Bovendien zaten ze toch wel met minstens tien man in zo'n keet en zo bleven ze wel warm.

De reden waarom ze hierheen kwamen was dat het Land van Cadzand een dunbevolkte streek met grote akkerbouwbedrijven was. Gedurende het grootste deel van het jaar kon de plaatselijke bevolking het werk wel aan, maar waren piekperiodes in het voorjaar en de zomer. Er waren dan grote aantallen mensen nodig voor het wieden en later het oogsten. Op een grote boerderij als de Vijverhoeve – destijds

een bedrijf van 60-70 hectare – konden in de oogsttijd wel veertig mensen werken. Omdat er veel van zulke boerderijen waren, moesten arbeiders van buiten worden aangetrokken.

Voor bewoners van de zandgebieden in Vlaanderen was het aantrekkelijk om hier te komen werken. Waarschijnlijk ging het vooral om jonge, ongetrouwde mannen en vrouwen. De lonen waren in het land van Cadzand vrij hoog en gedurende de vier tot vijf maanden dat ze hier waren gaven ze weinig uit, zodat ze veel konden sparen. Het verdiende geld kon dan later gebruikt worden om thuis een eigen bedrijfje te beginnen.

Vlaamse seizoenarbeiders kwamen al naar het Land van Cadzand in de jaren 1650 en ze zijn blijven komen tot in de jaren 1840. Rond 1730 kwamen er jaarlijks 1.200 tot 1.300. Dat ze na 1800 steeds minder kwamen, werd veroorzaakt door bevolkingsgroei in West-Zeeuws-Vlaanderen. Cadzand bijvoorbeeld had in 1688 540 inwoners en in 1796 nog niet veel meer: 609. Maar daarna verdubbelde de bevolking bijna tot 1.170 in 1850. Er waren toen zoveel arbeiders in het Land van Cadzand dat de Vlamingen steeds minder nodig waren.

Die bevolkingsgroei veroorzaakte een ander probleem: veel arbeiders vonden gedurende de winter geen werk meer en waren afhankelijk van de armenzorg. De armsten leefden vaak op een dieet van drie keer per dag aardappels en op zondag misschien een klein stukje spek. Toen in 1845 de aardappel oogst mislukte, leidde dat tot voedseltekort en werden verschillende boerderijen in de streek overvallen door plunderende arbeiders. Vooral een bende uit Retranchement was berucht. Voor zover bekend is de Vijverhoeve overigens niet aangevallen. De weinige Vlamingen die toen nog in de streek werkten, werden verjaagd door plaatselijke arbeiders of weggestuurd door boeren die de bui al zagen hangen en niet aangevallen wilden worden.

Vlaamse Keet